

AANVULLEND ECOLOGISCH ONDERZOEK

MOLSWINGELSDWARSDIJK

TE NEDERWEERT

Ecologie

Rapportage aanvullend ecologisch onderzoek

Molswingelsdwarsdijk te Nederweert

Opdrachtgever	Bergs Advies Leveroyseweg 9A 6093 NE Heythuysen
Rapportnummer	13836.004
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	12 juli 2021
Vestiging	Limburg Rijksweg Noord 39 6071 KS Swalmen 0475 - 504961 swalmen@econsultancy.nl
Opsteller	De heer K.H. Eymael
Paraaf	KE
Kwaliteitscontrole	Mevrouw S. Westbroek, MSc
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde protocollen en richtlijnen voor onderzoek. Het onderzoek betreft echter een momentopname en geeft een inschatting van de aanwezigheid van beschermde soorten op de onderzoekslocatie. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is nooit met zekerheid uit te sluiten. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
3	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK.....	4
4	ONDERZOEKSMETHODIEK	5
5	ONDERZOEKSRESULTATEN	6
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	7
7	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	8

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Berghs Advies opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch onderzoek aan de Molswingelsdwarssdijk te Nederweert.

Het onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van de ontwikkeling van een crematorium met bijbehorende voorzieningen en naar aanleiding van de resultaten van de quickscan Wet natuurbescherming die Econsultancy in 2021 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 13836.002 versie D2, d.d. 26 mei 2021). Uit de resultaten van de quickscan is gebleken dat, voor uitvoering van de werkzaamheden, aanvullend onderzoek naar de grote gele kwikstaart noodzakelijk werd geacht. Op basis van het aanvullend ecologisch onderzoek is dan ook beoordeeld of er bij de uitvoering van de herontwikkeling sprake zal zijn van overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van de grote gele kwikstaart.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

De onderzoekslocatie (± 11 ha) ligt aan de Molswingelsdwarstdijk, circa 3,5 kilometer ten noordwesten van de kern van Nederweert.

Volgens de topografische kaart van Nederland zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 177.411$, $Y = 368.421$. In figuur 1 is de ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Figuur 1. Ligging onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie bestaat grotendeels uit akkerland met aan de zuidzijde een eikenlaan en aan de noordwestzijde bosschages die met name bestaan uit wilg, grove den, eik en berk. Aan de noord- en oostzijde bevindt zich een watergang (de Rosveldlossing). Tevens zijn er enkele smallere slootjes en greppels aanwezig.

De initiatiefnemer is voornemens ter plaatse van de onderzoekslocatie een crematorium met parkeervoorziening en daaromheen parklandschap met strooivelden, een natuurbegraafplaats en gedenkbos te realiseren (figuur 2). De bouwfase zal circa 1,5 jaar in beslag nemen.

Figuur 2. Globaal inrichtingsvoorstel met functies in nieuwe situatie (bron: Verhoeven | De Ruijter)

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

Uit de quickscan blijkt dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming er op sommige punten meer informatie is benodigd:

Grote gele kwikstaart

De grote gele kwikstaart is volgens verspreidingsgegevens uit de NDFF in de omgeving van de onderzoekslocatie waargenomen. De soort broedt en foerageert vrijwel uitsluitend aan de oevers van (snelstromende) beken en rivieren, liefst met loofbos of loofbomen omzoomd. De soort maakt zijn nest vlakbij stromend water in een nis in een muur of onder een brug of bij boomwortels in oevers. Op de onderzoekslocatie is vanwege de aanwezigheid van water en bosschages geschikt habitat voor grote gele kwikstaart aanwezig. Aanwezigheid van een broedplaats van de grote gele kwikstaart kon, op basis van het veldbezoek van de quickscan, daarom niet worden uitgesloten.

4 ONDERZOEKSMETHODIEK

Het onderzoek naar het nestterritorium van de grote gele kwikstaart heeft plaatsgevonden middels een tweetal ochtendonderzoeken in de periode 10 april – 20 juni. Tijdens de bezoeken is gelet op nestindicatieve waarnemingen, zoals roepende dieren en transport van nestmateriaal, voedsel of uitwerpselpakketjes. De inventarisatiemethode is overeenkomstig met de methode die opgesteld is door Sovon Vogelonderzoek Nederland van de grote gele kwikstaart. Tabel I bevat een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken.

Tabel I. *Onderzoeksinspanning grote gele kwikstaart*

		maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober
Grote gele kwikstaart	tijdstip	-		2x ochtend		-			
	datum			28 mei en 18 juni					
	functie			aanwezigheid nest					

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van grote gele kwikstaart gunstig. Tijdens de veldbezoeken was het droog, windstil en was de temperatuur minimaal 8°C. Tabel II bevat een overzicht van de tijdstippen en weersomstandigheden van de uitgevoerde veldbezoeken.

Tabel II. *Omstandigheden aanvullend onderzoek grote gele kwikstaart*

Datum	Tijd	Temperatuur	Weersomstandigheden
28-05-2021	07:15 - 08:30	8 °C	Bewolkt, windstil en droog
18-06-2021	06:30 - 07:35	18 °C	Zonnig, windstil en droog

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

Tijdens het gehele onderzoek zijn geen grote gele kwikstaarten op de onderzoekslocatie en in de directe omgeving waargenomen. Aangetroffen soorten nabij de watergangen betreffen wilde eend, mandarijneend, witte kwikstaart en blauwe reiger. Verder is tijdens het onderzoek vastgesteld dat enkele waterlopen droogvallen, waardoor het plangebied voor de grote gele kwikstaart minder geschikt is als foerageer- en nestgebied. Op basis van de huidige onderzoeksinspanning kan worden uitgesloten dat binnen het plangebied een vaste rust- en verblijfplaats aanwezig is van de grote gele kwikstaart.

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

De grote gele kwikstaart valt onder het beschermingsregime van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming. De nesten van deze soort vallen in Limburg onder de beschermingscategorie 2 van vogelnesten. Het is verboden de nesten, rustplaatsen en eieren van deze soort te beschadigen, vernielen of weg te nemen. De onderzoekslocatie heeft geen functie als rust- en/of voortplantingsplaats dan wel als functioneel leefgebied voor de grote gele kwikstaart. Bij de voorgenomen ingreep vindt dan ook geen verstoring plaats van deze soort, waardoor overtreding van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming voor wat betreft de grote gele kwikstaart niet aan de orde is.

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft van Berghs Advies opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch onderzoek naar de grote gele kwikstaart aan de Molswingelsdwarssdijk te Nederweert.

Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de ontwikkeling van een crematorium met bijbehorende voorzieningen en naar aanleiding van de resultaten van de quickscan Wet natuurbescherming die Econsultancy in 2021 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 13836.002 versie D2, d.d. 26 mei 2021).

Resultaten

Er zijn geen nestplaatsen of essentieel foerageergebied van grote gele kwikstaart geconstateerd. Tevens is de soort niet waargenomen tijdens de onderzoeken. Op basis van de huidige onderzoeksinspanning kan worden uitgesloten dat binnen het plangebied een vaste rust- en verblijfplaats aanwezig is van de grote gele kwikstaart.

Conclusie

Econsultancy verwacht dat juridisch gezien er geen overtreding van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming aan de orde is en dat een ontheffing niet noodzakelijk is. Door de voorgenomen werkzaamheden zullen er geen nestlocaties of essentieel foerageergebied van grote gele kwikstaart worden verstoord.

Aanbevelingen

Gedurende de werkzaamheden dient te allen tijde de algemene zorgplicht in acht te worden genomen. Eventueel ten tijde van de werkzaamheden op de onderzoekslocatie aanwezige dieren dienen de mogelijkheid te krijgen om weg te komen.

Econsultancy

Swalmen, **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Een mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of voortplantingsplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of voortplantingsplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

